

Lokaal Scenario Atelier: Deelregio West-Friesland

Opmeer

Datum: 14 januari 2020

Locatie: Gemeentehuis Opmeer, Raadszaal

Inleiding:

Dit is het verslag van de bijeenkomst van de gemeente Opmeer van 14 januari 2020. In deze bijeenkomst hebben inwoners verkend wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor de opwek van grootschalige zon- en windenergie in Opmeer als onderdeel van de deelregio Westfriesland. Dit is gedaan met behulp van scenario's en bouwstenen. De scenario's geven inzicht in de mogelijke keuzes en de effecten daarvan. De scenario's die zijn gebruikt, zijn: (1) Productielandschappen, (2) Lokale kracht, (3) Bestaande e-infrastructuur.

De scenario's zijn gemaakt door de gemeente, samen met onder meer de provincie, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiecoöperaties, bedrijfsleven en de netbeheerder. Ze zijn een middel om met elkaar het gesprek aan te gaan.

Een bouwsteen bestaat uit een bepaalde techniek van energieopwekking (bijv. windmolens), op een plek (bijv. agrarische grond), onder een bepaalde conditie (bijv. langs de snelweg). De bouwsteen heet dan "windmolen op agrarische grond langs de snelweg".

De deelnemers hebben gepraat over de scenario's en welke bouwstenen hun voorkeur hebben. Per scenario hebben ze op de kaart van de gemeente aangegeven waar de bouwstenen kunnen komen en waar zeker niet.

In totaal hebben circa 35 mensen deelgenomen aan de bijeenkomst. De samenstelling was als volgt: bewoners uit de omgeving (80%), raadsleden en stakeholders.

Vervolg

De opbrengsten van de lokale bijeenkomsten van de 18 gemeenten in de energieregio Noord-Holland Noord worden verwerkt op een kaart. Hierop wordt aangegeven wat de mogelijke zoekgebieden zijn voor duurzame energieopwekking. Deze kaart vormt de basis van de concept-RES. De concept-RES wordt voor vaststelling aangeboden aan het College van Burgemeester en Wethouders. Na vrijgave door het College worden raadsleden gevraagd naar hun wensen en bedenkingen bij de concept-RES. Ook de deelnemers aan de regionale en lokale bijeenkomsten krijgen de concept-RES toegestuurd en daarmee de mogelijkheid om hun mening te geven.

De concept-RES wordt besproken in regionale en lokale raadsbijeenkomsten, Statenbijeenkomsten en overleggen van de Algemeen Besturen van de waterschappen. Daarnaast zal in mei '20 een regiobreed Noord-Holland overleg worden georganiseerd waarin alle raadsleden, collegeleden, bestuurders, Statenleden, leden van de dagelijks en algemeen besturen van de waterschappen binnen de regio met elkaar in gesprek kunnen gaan.

De concept-RES wordt met alle wensen, bedenkingen en meningen van deelnemers voor doorrekening aangeboden aan het Nationaal Programma RES en het Planbureau voor de Leefomgeving. Als de energieregio groen licht heeft gekregen, wordt per zoekgebied onderzocht wat een concrete plek voor zonneweides en/of windmolens zou kunnen zijn. Hierbij worden inwoners en andere belanghebbenden nadrukkelijk betrokken.

Inhoud

Beschrijving van scenario's:	3
Kansen, aandacht-en discussiepunten:	4
Gesprekken over de scenario's en bouwstenen:	4
Scenario banners:	6

Foto 1: Carrousel langs de drie scenario's

Beschrijving van scenario's:

Specifiek voor de deelregio West-Friesland zijn drie scenario's opgesteld. Zoals eerder benoemd zijn deze: (1) Productielandschap, (2) Lokale kracht en (3) Bestaande e-infrastructuur.

Het scenario **Productielandschap** richt zich vooral op koppelkansen die de energie- en agrarische sector brengen. In het kort zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Er gaat een sterke voorkeur uit naar windenergie, vanwege een efficiënter ruimtebeslag, waarbij landbouw mogelijk blijft.
- Zonneparken worden toegepast in het experimentele landschap van de regio waar op innovatieve wijze de combinatie met agrarische teelten wordt gezocht.
- De glastuinbouw stapt over op geothermie en de gebouwde omgeving lift waar mogelijk mee met deze warmtetransitie.
- Het IJsselmeer gebied wordt ontzien vanwege de Natura 2000-waarde.

Het scenario **Lokale kracht** richt zich vooral op het zichtbaar maken van de energietransitie voor de bewoners van de regio en het romantische landschap die uitgebreid zou kunnen worden in combinatie met energie. In het kort zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Voor de energietransitie worden lokale krachten gebundeld tot coöperatieve acties, eigenaarschap is hiervoor zeer belangrijk.
- Bedrijfsterreinen zijn het vliegwiel voor het proces van verduurzaming.
- Besparing is een belangrijke pijler.

- Een smart-grid systeem moet een uitruil van vraag en aanbod in goede banen leiden.
- Lokale bewoners en overheden slaan de handen in elkaar om alle gebouwen maximaal te isoleren.

Het scenario **Bestaande e-infrastructuur** richt zich op het benutten van bestaande elektra infrastructuur. Hierbij is het opwekken van zonne- en windenergie voornamelijk in combinatie ingepast. In het kort zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Opwekking wordt gerealiseerd rondom de gebruikers zodat vraag en aanbod dicht bij elkaar liggen.
- Er wordt een groot aandeel opgewekt op het Marker- en IJsselmeer, waarvoor het net uitgebreid dient te worden. De capaciteit van de uitbreiding wordt volledig benut door het cluster van hernieuwbare opwekking.
- Om de elektriciteitsnetten te ontzien worden gebouwen geïsoleerd tot minimaal label B.

Kansen, aandacht-en discussiepunten:

Deelnemers hebben het volgende gedeeld:

Kansrijke locaties in de regio West-Friesland:

- N.v.t.

Opmerkingen m.b.t. de rol van bewoners in de transitie:

- De deelnemers zien niet graag dat mensen in het buitengebied worden belast met de plaatsing van windturbines en zonnepanelen.

Regelgeving en beleid:

- N.v.t.

Techniek en innovatie:

- Er moeten kleine windturbines komen op 15m ashoogte op bouwvlakken.
- Waterstof als alternatief. De deelnemers vinden dit een belangrijke technologie voor de toekomst.
- Geothermie als alternatieve warmtebron i.c.m. een lokale biovergistingsinstallatie. Deze duurzame bronnen zijn in het gebied al bewezen/ aanwezig en bieden ook potentie.

Algemeen/Divers:

- De deelnemers willen meer te weten te komen over de lokale cijfers in potentie en hoe verhouden die zich tot lokaal gebruik. Om een gevoel te krijgen bij de getallen en om keuzes te maken had deze informatie erg geholpen.

Gesprekken over de scenario's en bouwstenen:

Gesprek over de scenario's:

Over het scenario '*Bestaande e-infrastructuur*' is door de deelnemers het volgende gedeeld:

- Een groot deel van de deelnemers is een voorstander van het scenario. Vergeleken met de andere scenario's heeft dit scenario de minste impact op het groen en legt het minste druk op het landschap. Deelnemers zien graag dat de bouwstenen worden gecentraliseerd (opofferen

van een relatief kleiner gebied over 'verrommeling van het landschap zoals bij het scenario 'Lokale kracht'). Concentratie is efficiënt in ruimtegebruik en in het vergelijken van de kosten en baten.

- Sommige deelnemers zijn negatief over de vermindering van biologische waarden in het IJsselmeer als gevolg van het plaatsen van zonnepanelen. Verder is het op deze manier op de kaart zetten van potentiële gebieden een discussiepunt. Deze groep deelnemers is bang dat ontwikkelaars de prijzen kunnen opdrijven.
- Bouwstenen zoals windturbines langs snelwegen, repareren bestaande windturbines en windturbines op het IJsselmeer doen het goed. Zon op water valt niet goed in de smaak wegens de hindering recreatieve vaart. Net zoals zonnenvelden op agrarische gronden.

Over het scenario 'Productielandschap' is door de deelnemers het volgende gedeeld:

- Een groot deel van de deelnemers is een voorstander van het scenario. Er moet veel duurzame elektriciteit worden opgewekt en dat kan op deze manier. Het aspect dat er windturbines worden neergezet met zonnepanelen eronder spreekt velen aan. Dit geldt ook voor de koppelmansen, waarbij loze ruimte een functie krijgt en waar dit uit het zicht is.
- Ongeacht het bovenstaande waren er zorgen over het scenario. Het groot inzetten op experimenteel landschap is niet gewenst, vooral omdat dit oneerlijk (in dit gebied moet men al zoveel) en niet haalbaar is (hier is mogelijk beleid uit te voeren, veel procedures en advocaten, hier gaat geen draagvlak gevonden worden). Daarnaast het dit landschap een cultuurhistorische waarde die behouden dient te worden.

Over het scenario 'Lokale kracht' is door de deelnemers het volgende gedeeld:

- Veel deelnemers zijn geen voorstander van dit scenario. Dit maakt alleen mensen blij die toch al voor de energietransitie zijn, of mensen die al in een duurzame coöperatie zitten. Door veel losse kleinere initiatieven kost het moeite om kleine stappen te zetten in (het kan zo erg rommelig worden, niet alleen in tijd, maar ook in de ruimte).
- Verder is deze groep deelnemers bezorgd over het kwijtraken van landbouwgrond (wat nodig is voor voedselproductie) ten goede van zonnepanelen. In het zicht plaatsen van windturbines of zonnepanelen wordt ook als niet wenselijk gezien.
- Het plaatsen van windturbines en zonnepanelen in de buurt van bedrijfsterreinen wordt wel als positief beschouwd (toch al verrommeld).
- Bouwstenen vallen in de smaak waarbij het zo ver mogelijk van de inwoners geplaatst is (bijvoorbeeld: zon op agrarische daken, op parkeerplaatsen en windturbines bij bedrijventerreinen).

Gesprek over de bouwstenen:

Over bouwstenen met overwegend groene stickers (op volgorde van meeste stickers):

- **Zon op parkeerplaatsen:** wanneer een grote parkeerplaats (zoals de Boet in Hoogwoud, Opmeer) overkapt moet worden met zonnepanelen is het belangrijk wie de eigenaar is. Deze is eigendom van de Boet en past daardoor niet goed in het scenario 'Lokale kracht'. Het is niet waarschijnlijk dat de gemeente en bewoners dit samen gaan doen. Daarnaast zijn de deelnemers wel positief over het idee van zon op parkeerplaatsen.
- **Zon op grote daken:** dit is een goed idee, daarnaast moet het ook mogelijk zijn om op bouwblokken (naast boerderijen) ook zonnepanelen te leggen. Dit ter aanvulling van zowel

zon op grote daken, en als alternatief voor zon op agrarische grond (*hier waren de deelnemers tegen*).

- **Zon op snelwegen:** dit stoort het minste, ook al krijg je snel het gevoel dat je in een tunnel zit.
- Een grote groep ziet het zitten om **windturbines rondom (of liever: op) agrarische bedrijventerreinen** te zetten. Windturbines in het buitengebied (bij agrarische bedrijven) en zonnepanelen op bedrijfsdaken doen het goed als bouwstenen.
- **Windturbines op bedrijventerreinen:** dit is ook een goed idee. Deelnemers zien graag een grote in Opmeer, zodat je gelijk alle woningen en de bedrijven van energie kan voorzien. Het past goed in het scenario 'Lokale kracht'. De gemeente kan beheren en exploiteren en bewoners kunnen ook participeren.
- **Windturbines langs snelwegen:** de snelweg is toch al niet mooi om naar te kijken.
- **Repoweren bestaande windturbines:** op deze locaties heb je er toch al last van en het worden minder turbines die straks dan meer opleveren.

Over gemixte bouwstenen:

- Er was geen discussie over deze bouwstenen.

Over bouwstenen met overwegend oranje stickers:

- **Wind en zonnevelden in agrarisch gebied (niet zijnde bij bedrijven/bedrijventerreinen):** Het vermindert echt het plezier in het fietsen door het gebied. Vroeger was het een mooi open landschap en nu staan er veel windturbines.
- Over het algemeen worden grote, zichtbare opties als negatief beoordeeld: **Zonnepanelen op agrarische gronden** (rond stadsranden en kernen, in het "romantisch landschap"), **zonnepanelen op gevels** en **windturbines op agrarische grond** (rondom woonkernen).
- **Zonnepanelen op water (IJsselmeer):** Dit is niet milieuvriendelijk (i.v.m. fonteinkruid) en gaat ten koste van de recreatieve vaart.

Generieke opmerkingen over de bouwstenen:

- Zonnepanelen boven snelwegen: Hier heeft niemand last van, alleen een tunnelverbinding.
- Zonnepanelen boven fruitteelt: Dit is een win-win scenario, verbetering van fruitkwaliteit.
- Zonnepanelen op water (IJsselmeer): Dit is niet milieuvriendelijk (i.v.m. fonteinkruid) en gaat ten koste van de recreatieve vaart.

Scenario banners:

SCENARIO 1: Productielandschappen				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		3	0	
Zon op agrarische grond:	In het experimentele landschap, ontwikkeling van eiwitrijk voedsel	0	2	
	Boven fruitteelt	1	0	

Wind				
Wind op agrarische grond:	In het traditionele landschap	1	2	
	In het experimentele landschap	1	1	
Repoweren bestaande turbines		1	0	

SCENARIO 2: Lokale kracht				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op grote daken		3	0	
Zon op agrarische grond:	Rond stadsranden of kernen	0	5	
	Rondom bedrijventerreinen			X
	In het romantische landschap	0	2	
Zon boven parkeerplaatsen		5	0	
Zon op gevels		0	2	
Wind				
Wind op agrarische grond:	Rondom woonkernen	0	3	
	Rondom bedrijventerreinen	2	0	

SCENARIO 3: Bestaande e-infrastructuur				
Bouwsteen		# Groene Stickers	# Oranje Stickers	Niet Geplakt
Zon				
Zon op water	IJsselmeer	0	5	
Zon op grote daken		2	0	
Zon op agrarische grond:	Rondom bedrijventerreinen			X
	Dichtbij midden stations	1	1	
	Bij bestaande windparken			X
	Langs spoorwegen			X
	Boven snelwegen	1	0	
Wind				
Wind op water:	Marker- en IJsselmeer, overige plekken	1	1	

	Marker -en IJsselmeer, dichtbij bestaand	1	0	
Wind op agrarische grond:	Rondom onderstations	1	0	
	Langs de spoorweg	1	0	
	Langs de snelweg	3	0	
	Bij bestaande windparken			X
Repoweren bestaande windturbines		1	1	